

5

Tema: Effekten af det tværprofessionelle arbejde

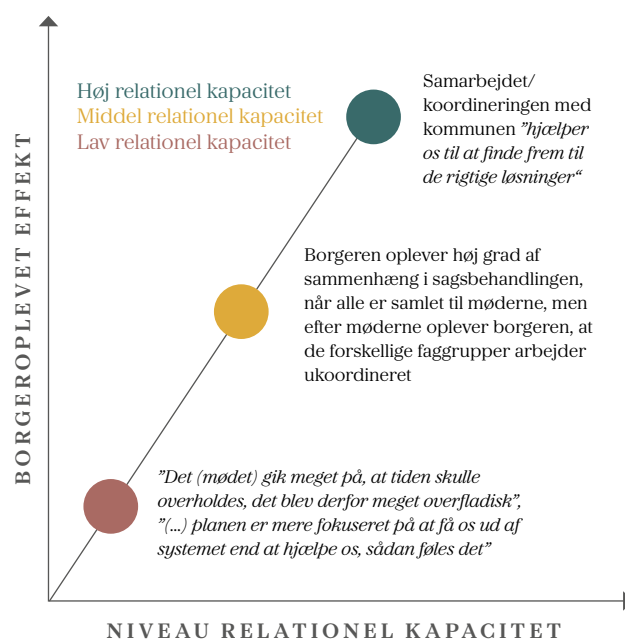
Tværprofessionelt samarbejde
- om udsatte børn og unge

Tema: Effekten af det tværprofessionelle samarbejde

Hvordan finder vi ud af, om det tværprofessionelle samarbejde har en effekt?

Når man beslutter sig for at arbejde strategisk og målrettet med det tværprofessionelle samarbejde i forhold til børn og familier i udsatte positioner, er det naturligt også at have en interesse i, hvad effekten af samarbejdet er. Der er i dag kun meget begrænset viden fra forskningen om sammenhængen mellem det tværprofessionelle samarbejde og effekten af de indsatser, der skabes for børnene eller de unge og deres familier.

Et igangværende forskningsprojekt om relationel kapacitet, der udføres af Carsten Hornstrup, Joint Action Analytics, peger dog foreløbigt på, at når der er et godt samarbejde mellem involverede fagpersoner, oplever borgerne også en sammenhængende løsning, og at de får god hjælp til at håndtere udfordringerne. Modsat, når den relationelle kapacitet er lav, oplever borgerne usammenhængende løsninger. Samtidig viser engelsk forskning, at tværprofessionelt samarbejde er en forudsætning for at håndtere borgere

"Kilde: Carsten Hornstrup, Joint Action Analytics"

med meget komplekse udfordringer (Cottam, 2016). Erfaringerne fra kommunerne i praksiskortlægningen er tilsvarende, at man fagligt oplever, at samarbejdet er meningsfuldt og sikrer bedre indsatser, men at man ikke har konkret dokumentation for, at det tværprofessionelle samarbejde sikrer en bedre effekt af indsatserne i praksis – ift. at man fx hjælper børn og familier mere effektivt, end man ellers ville gøre. Kommunerne har dog erfaringer med at følge effekten for de konkrete indsatser, der er igangsat. Det er bare ikke målt, ift. om indsatsen udspringer af et tværprofessionelt samarbejde eller ej.

Flere af kommunerne fremhæver, at familierne i højere grad oplever sig hørt, inddraget og forstået, når det tværprofessionelle samarbejde fungerer optimalt. Imidlertid peger flere kommuner også på, at samarbejdet tager tid og kræver mange ressourcer, indtil man finder den rette form – og at man også oplever at mødes om børn og familier, hvor det tværprofessionelle ikke opleves som merværdiskabende.

Vi står altså tilbage med en tro på og oplevelse af, at det tværprofessionelle er meningsfuldt, særligt i forhold til mere komplekse problemstillinger, men uden en reel viden om, om effekten for det enkelte barn eller familie er tilsvarende bedre end ved det mere traditionelle fler- eller tværfaglige samarbejde. Den manglende viden giver således anledning til fremadrettet at afdække farbare veje til at følge systematisk op på og dokumentere effekten af det tværprofessionelle samarbejde.

I DETTE TEMA PRÆSENTERES FØLGENDE:

Viden fra
forskning på
området

Vigtige overvejelser
i forhold til effekter i
forbindelse med det
tværprofessionelle
samarbejde

Inspiration
fra praksis og
brugbare
værktøjer

DET SIGER FORSKNINGEN

Som nævnt tidligere er der relativ lidt viden om sammenhængen mellem det at arbejde tværprofessionelt og koblingen til effekten af de indsatser, der igangsættes. Et forskningsreview udarbejdet i 2015 af Anne Marie Villumsen, Jens Lund m.fl. om tværprofessionelt samarbejde viser, at der stort set ikke er forskningsmæssig viden om effekten af tværprofessionelt samarbejde for udsathed hos børn og unge.

Det fremhæves dog i flere referencer, at man anser tværprofessionelt samarbejde som en løsning på at håndtere komplekse problemstillinger samt som metode i det tidligt forebyggende arbejde (se fx Cottam 2016 og Hornstrup, 2019).

I de publikationer, hvor der ses indledende forsøg på at dokumentere en effekt af det tværprofessionelle samarbejde, er omdrejningspunktet som udgangspunkt, at de fagprofessionelle oplever det tværprofessionelle samarbejde som meningsfuldt og effektivt i form af en styrket kvalitet i arbejdet med børn og familier i udsatte positioner samt familiernes oplevelse af konkrete indsatsers betydning for deres familieliv.

I en erfaringsopsamling fra en række kommuners omlægning af indsatsen for udsatte børn og unge til en tidligere og mere effektiv indsats på tværs af almenområdet og det specialiserede socialområde, udarbejdet for Socialstyrelsen, peges der ligeledes på vanskelighederne ved at følge effekten af de tværgående samarbejder – og på behovet for nye styringsparametre ift. at følge indsatsernes effekt på tværs. En af kommunerne har her defineret seks tværgående styringsparametre, som konkretiseres inden for fem organisatoriske delområder (sundhedspleje, dagtilbud, skole, fritid og børnefamilieområdet). De seks styringsparametre er valideret og vurderet relevante i hver deres faglige kontekst og danner derfor afsæt for dialog og effektmåling på tværs med fokus på barnets og familiens udvikling. De seks styringsparametre (relaterer til barnets udvikling og) er henholdsvis:

- Empati og indlevelsesevne
- Socioemotionelle kompetencer
- Sproglig udvikling
- Børns sundhed
- Læring
- Fravær

For reelt at vise noget om effekten af det tværprofessionelle samarbejde skal disse styringsparametre imidlertid stadig suppleres med en systematisk registrering af, hvornår der arbejdes tværprofessionelt og hvordan – sammenholdt med sammenlignelige sager, hvor der ikke gør.

Relationel kapacitet og positive effekter

– kort fortalt

En anden tilgang, der kan være med til at synliggøre effekten af det tværprofessionelle samarbejde, er at følge udviklingen i organisationens relationelle kapacitet sammenholdt med effekten for børn og familie. Relationel kapacitet er kort fortalt en teori og en analyseform, der gør det muligt at kortlægge og udvikle kvaliteten af samarbejdet mellem forskellige faggrupper eller fagpersoner. Analysen er inspireret af relationel koordinering, men er tilpasset de mere komplekse velfærdsopgaver i kommunerne som fx udsatte børn og unge. Kort fortalt så har relationel kapacitet fokus på, om de professionelle, der skal samarbejde:

- Har tilstrækkeligt kendskab til andres opgaver og arbejdsbetingelser.
- Er gode til at holde andre informeret.
- Bidrager aktivt til samarbejdet på tværs.
- Er gode til at løse problemer og finde nye løsninger i fællesskab.
- Oplever gensidig respekt mellem faggrupperne.

Opbygningen af relationel kapacitet handler om at sikre, at børn og unge og deres familier møder en sammenhængende og rettidig tidlig indsats på tværs af skole, dagtilbud, PPR, myndighed, familieeksulenter mv. De foreløbige erfaringer fra et forskningsprojekt, der udføres af Carsten Hornstrup, Joint Action Analytics, viser, at når den relationelle kapacitet mellem de involverede fagpersoner er høj, så oplever borgerne også en sammenhængende løsning, og at de får god hjælp til at håndtere udfordringerne. Modsat, når den relationelle kapacitet er lav, oplever borgerne usammenhængende løsninger.

Mere konkret kan vi se, at en højere grad af relationel kapacitet betyder, at borgerne oplever:

- At de får hjælp til at håndtere deres udfordringer.
- At de bliver inddraget i at finde løsninger.
- At der er sammenhæng i de professionelle indsatser.
- At der bliver kommunikeret i et forståeligt sprog.
- At deres ressourcer bliver inddraget aktivt.

Læs mere om relationel kapacitet i temaet om Ledelse af det tværprofessionelle samarbejde.

VIGTIGE OVERVEJELSER

Når man skal overveje, hvordan man arbejder med effekt i forbindelse med det tværprofessionelle samarbejde, må vi nødvendigvis skelne mellem effekten af det tværprofessionelle samarbejde mere generelt og effekten af de indsatser, der igangsættes mere specifikt.

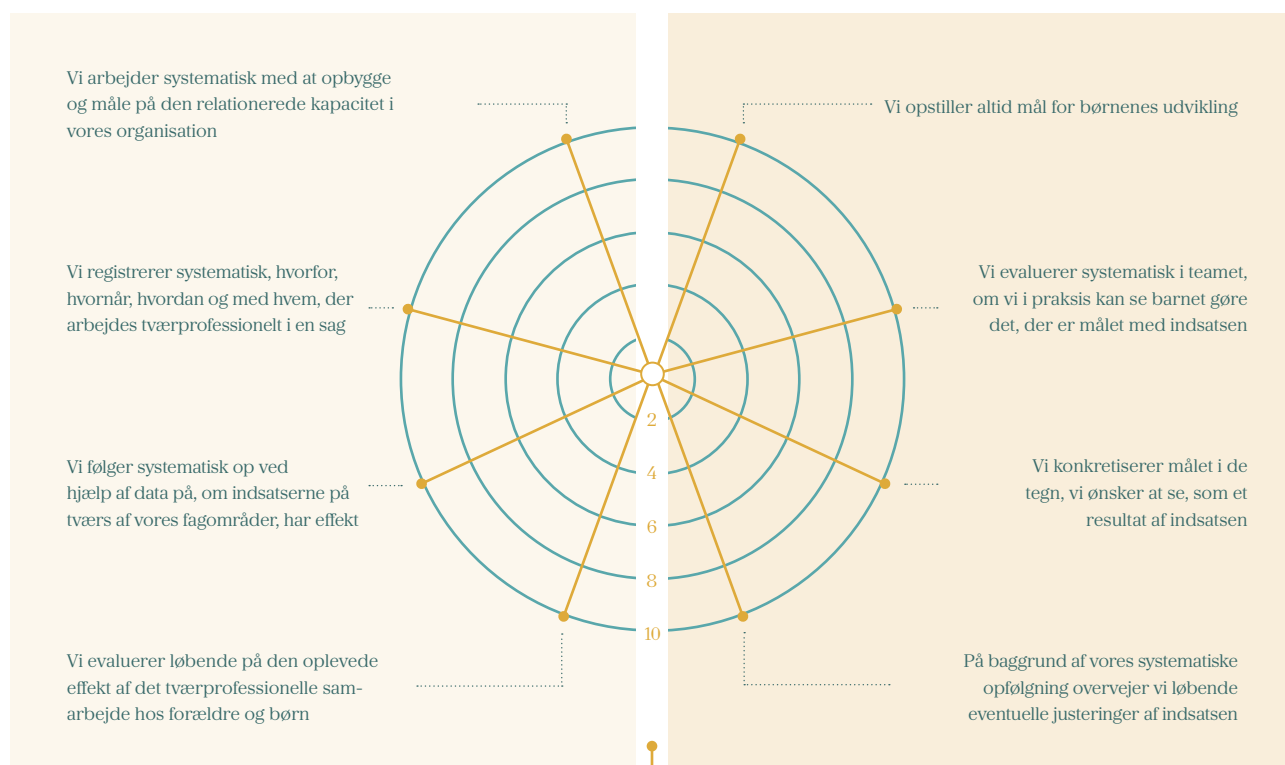
1. Effekten af det tværprofessionelle samarbejde
2. Opfølgning på effekten af de konkrete indsatser

Introduktion til øvelse

Spindelvævet på næste side er et redskab til at rammesætte en dialog i jeres team med det formål at drøfte, hvordan I i dag arbejder med at styrke effekten af det tværprofessionelle samarbejde set ud fra jeres forskellige perspektiver – og hvordan I gerne vil udvikle jer.

1. Effekten af det tværprofessionelle samarbejde

2. Opfølgning på effekten af de konkrete indsatser

FORSLAG TIL ØVELSE

1. Individuelt vurderer I udsagnene i spindelvævet på en skala fra 1 til 10, hvor I vurderer, hvordan I oplever situationen i dag (0 svarer til vi gør det slet ikke, og 10 svarer til vi gør det til perfektion)
2. Præsenterer for hinanden, hvilke overvejelser der ligger til grund for jeres individuelle vurderinger
3. Udvalgt i fællesskab de 3 parametre, I synes er vigtigst, at I udvikler jer på
4. Tal om, hvad barnet/den unge og forældrene vil opleve, at I gør anderledes, når I har bevæget jer til et højere trin på skalaen
5. Tal herefter om, hvad der skal til for at gøre denne udvikling mulig
6. Lav en plan for, hvordan udviklingen bliver til virkelighed

Løbende evaluering af udviklingen

I kan med fordel gemme jeres vurderinger og løbende følge op på, om I oplever, at I har rykket jer, som I gerne vil. I kan lade spindelvævene have forskellige farver fra gang til gang, så I kan følge jeres udvikling, både hvis den er positiv eller negativ. Det vigtige er, at I følger op med en drøftelse af, hvad der gør, at I vurderer udsagnene, som I gør, fra gang til gang.

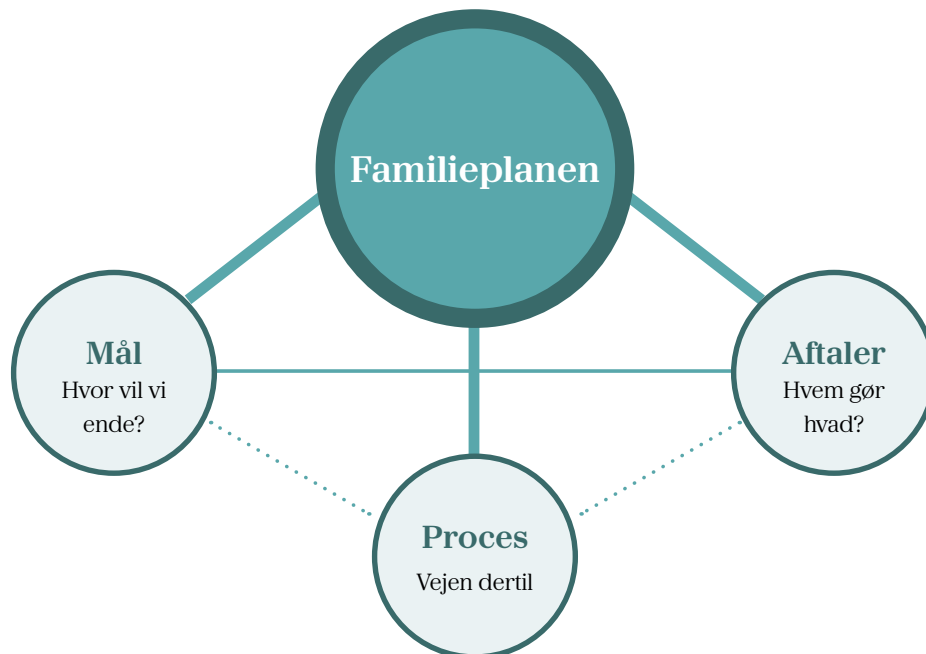
INSPIRATION FRA PRAKSIS OG BRUGBARE VÆRKTØJER

Erfaringer med opfølgning af effekt ift. indsatser

Mange kommuner arbejder, som en naturlig del af det tværprofessionelle samarbejde med at opstille mål for de indsatser, der igangsættes.

I Hedensted kommune arbejder man, som en del af den tværfaglige koordinationsmodel, med ”familieplanen”, der har til formål at opstille mål for den samlede familie i de mere komplekse indsatser.

I Vesthimmerland er det at arbejde med fælles mål ligeledes en integreret del af metoden for det tværprofessionelle samarbejde med udgangspunkt i SoS-metoden.

Hvis du vil vide mere:

... så kan du [læse mere her](#)

FAKTA OM MÅLBARE MÅL

Fra Odense kommunes Guide til tidlig indsats

Det er centralt, at de mål, der sættes i en tværprofessionel kontekst, er målbare. Det betyder, at målene skal gøres konkrete, ift. hvilken forandring man skal kunne se. Pointen med at gøre målene målbare er, at de derved bliver lette at følge, sådan at alle kan se, hvornår man er i mål, og samarbejdet kan afsluttes. Det gør det også ofte lettere at opdele målene i mindre skridt, hvilket gør indsatserne mere konkrete og lettere at arbejde med for både familie og professionelle.

Det kan være en idé at formulere tegn, der viser, om vi med indsatsen, når målet, dvs. den ønskede udvikling for barnet. Når tegnene skal formuleres, er det en god ide at spørge: Hvad vil vi gerne se, og hvordan vil vi kunne se det? Ved at formulere tegn øger vi vores mulighed for at arbejde målrettet skridt for skridt. Hvis vi fx har fokus på et barn med udfordringer i børnegruppen, hvad vil vi så gerne kunne se barnet gøre, for at vi når målet? Hvad vil vi gerne kunne se i børnegruppen? Hvad vil vi gerne kunne se de andre børn og voksne gøre anderledes?

Herudover er det vigtigt, at man aftaler, hvem der forfølger målene sammen. Er det fx et samarbejde mellem PPR, skolen, forældrene og den unge selv?

EKSEMPEL

Jakob oplever ikke sig selv som en del af klassefællesskabet og går ikke til de voksne, når han oplever problemer.

Målet er, at Jakob skal udvikles både fagligt og socialt.

Tegn:

- Jakob har en ven, han føler sig tryk ved
- Jakob tager initiativ til kontakt med voksne, når han har brug for hjælp
- Jakob spørger læreren i plenum, hvis der er noget, han er i tvivl om
- Jakobs faglige resultater forbedres
- De andre børn inviterer ham med i leg og gruppearbejde
- De voksne tager initiativ til hyppig kontakt

